

ULUSAL KIRMIZI ET KONSEYİ

SEKTÖREL DEĞERLENDİRME

2023 yılının girmesi ile birlikte kırmızı et fiyatlarının hızlı bir şekilde artmaya başladığı yönündeki haberler medya gündeminde yer almaya başlamıştır. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de büyük bir mücadelenin verildiği enflasyonist ortamda karkas et fiyatlarındaki artışın spekülasyon mu yoksa içinde bulunulan piyasa şartlarının doğal bir sonucu mudur? Sorularının karşılığının doğru tespit edilmesi gerekmektedir. Aksi halde sektörün temel taşı konumunda olan üreticilerimize ya da tüketicilerimize karşı haksızlık edilmesine ve onların zarar görmesine sebebiyet verilebilir. Ulusal Kırmızı Et Konseyi bilindiği üzere kırmızı et piyasasında oluşan maliyet ve karkas satış fiyatlarını düzenli bir şekilde takip etmekte ve kamuoyu ile paylaşmaktadır. Ayrıca bu veriler, sektörün içinde bulunduğu şartlar ile birlikte değerlendirilerek, sektörel değerlendirme raporu şeklinde ihtiyaç duyulan dönemlerde sektör paydaşlarının bilgisine sunulmaktadır. Son bir ay içerisinde yaşanan fiyat artışları da Konseyimizde takip edilmekte olup, söz konusu artışların arka planı titiz bir şekilde araştırılmaktadır. Çalışmalarımızda amacımız, ortaya çıkan gelişmelerin doğru ve sağlıklı veriler ışığında değerlendirilerek, sektör paydaşlarının, kamuoyu ve tüketicilerin doğru bilgilendirilmesinin yapılarak sektörün gerçek durumunu ortaya koymak ve gelecek planlarına ışık tutmaktır.

Piyasa dinamikleri ile oluşan karkas satış fiyatlarının fiyat maliyet endeksine göre oluşup oluşmadığının tespit edilebilmesi için öncelikle karkas etin maliyetinin ortaya konulması, sonra da ortaya çıkan maliyetin satış fiyatı ile mukayesesinin yapılması gerekmektedir. 2022 yılı ocak ayında 40 TL/Kg olan yerli besilik sığır fiyatı %150 aratarak 100 TL/Kg seviyesine ulaşmıştır. Tarafımızdan yapılan hesaplamada, güncel canlı besilik sığır fiyatı 100 TL/Kg, besi yemi 6,2 TL/Kg ve saman 3 TL/Kg üzerinden hesaplamaya alınmış ve 1 Kg yerli sığır karkasının 124,8 Liraya mal olduğu tespit edilmiştir. Konseyimizin resmi sitesinde yayınlamış olduğu 12.01.2023 tarihli piyasa araştırmasında görüleceği üzere kombinalar ve kesimhanelerde karkas alım fiyatı 135,21 TL /Kg dir. Görüleceği üzere, şu an ki karkas et fiyatı ancak maliyeti karşılayacak seviyeye ulaşmıştır. Girdilerdeki artışların üretim sürecine yansımaları ortaya koymak üzere yapılan araştırmalarımız kapsamında, 2022 yılı boyunca üretim yapıp piyasaya karkas veren bir besi işletmesinin satış verileri de incelenmiş; 348 Kg/BAŞ karkas ortalamalı sığırın satış hasılatının, ortalama 33.727 TL/BAŞ olarak gerçekleşmiş olduğu görülmüştür. Bu işletmenin 2022 yılında sattığı hayvanının yerine yerli dana koyabilmesi bugün için 280 Kg lık bir besi danası için 28.000 TL harcaması gerekiyor. Kısaca geçtiğimiz yıl içerisinde sekiz ay beslenen ve kestirilen canlı 600 kiloluk bir sığırın yerine şuan ki fiyatlar ile ancak 280 kiloluk bir besi danası alınabilmektedir. Yaptığımız araştırmalar göstermektedir ki; maliyet ve satış fiyatı ilişkisi yönüyle şu anki karkas fiyatlarının pahalı olduğu yönünde bir değerlendirme yapmak kesinlikle mümkün değildir.

Kırmızı et fiyatlarındaki artışı diğer hayvansal ürün fiyatlarındaki artış ile kıyaslayarak değerlendirdiğinde görülmüştür ki; kırmızı ette diğer hayvansal ürünlerdeki kadar artış olmamıştır. 2022 yılı başı ile 2023 yılı başındaki fiyatlar esas alındığında, kaşar peynirinin kilosu 40 TL den 140 TL ye yükselerek % 250, beyaz peynirinin kilosu 30 TL den 110 TL ye yükselerek % 266, tereyağı 50 TL den 215 TL ye yükselerek % 330, tavuk eti 13 TL den 33 TL ye yükselerek % 154, yumurta 1,2

TL den 2,5 TL ye yükselerek % 108 oranında artış göstermiştir. Oysaki karkas sığır eti 68 TL den 135 TL ye yükselerek sadece % 98.5 oranında artış göstermiştir.

Bugün için, bir kilo su böreğinin kilosu 135 TL dir. Bir kilo baklava da 350-400 TL dir. Her ne kadar bu ürünlerin de bir maliyeti varsa da, gebelikten besi sonuna kadar en az 24 ay büyük emek ve para harcanarak üretilebilen kırmızı etin 1 kilosuyla 1 kilo börek alınabiliyorsa, ancak 3 kilosuyla bir kilo baklava alınabiliyorsa bu durumda eti bugünkü fiyatlarla pahalı bir ürün olarak nitelendirmek hiçbir şekilde söz konusu olamaz.

Tüketici nezdinde daha uygun fiyatlı et tüketiminin sağlanabilmesi için karkas satış fiyatlarının maliyetin altında tutmaya çalışmak yerine, her zaman için besi materyali ve yem gibi temel girdilerin düşürülmesine yönelik çalışma yapılmasının en doğru yaklaşım olacağı kanaatindeyiz. Ülkemizle birlikte tüm dünyada canlı hayvan ve karkas et fiyatlarının yükselmesi sebebiyle ülkemizdeki et piyasasını regüle etmek amacıyla kasaplık hayvan veya karkas et ithalatı çözüme katkı vermeyecektir. Aksine üreticilerin yine tedirgin olmasını tetikleyecek ve uzun vadeli üretim dengesini bozacaktır. Ancak önümüzdeki yaz aylarında oluşması muhtemel arz açığını kapatmak için kısmi olarak besilik dana ithalatı yapılabilir. Böylelikle boşalan besi çiftliklerindeki kapasitenin doldurulması sağlanabilir.

Kırmızı etin ülkemizde sorun olmaktan çıkarılması için öncelikle, sığır eti tüketiminin ağırlık merkezi olmaktan çıkarılması, küçükbaş eti tüketiminin kırmızı et tüketimi içerisindeki payının yükseltilmesi gerekmektedir. Tek başına küçükbaş hayvan varlığının artırılması da bir çözüm olmayıp, mera alt yapısının korunması, geliştirilmesi ve artırılması en büyük zaruretlere arasındadır. Küçükbaş hayvan eti tüketiminin özendirilmesi de sektörel sorumluluklarımız arasında yer almaktadır.

Büyükbaş ve Küçükbaş hayvancılığın etkin bir şekilde desteklenmesi, projeksiyonların gerçek veriler üzerinden hazırlanması, ithalat politikalarının milli hayvancılık politikaları ile uyumlu olması sektörün istikrarı için temel zorunluluklardır.

Kırmızı etin genç neslimizin beslenmesinde ve ekonomimiz içerisinde olması gerektiği noktaya taşınması için gayret gösteren tüm sektör temsilcilerine minnet ve saygı ile teşekkür ediyoruz.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Saygılarımla.

Ahmet HACIİNCE
Yönetim Kurulu Başkanı
Ulusal Kırmızı Et Konseyi